

тивно працюють у цьому сегменті. Це наочно підтверджує проникну дію Інтернет–технологій [8].

Комп'ютерна мережа Інтернет стала головним інформаційним середовищем для мільйонів людей усього світу, швидкий розвиток інформаційних технологій вимагає змін у всіх сферах економічної діяльності, і зокрема у банківській діяльності. В Україні перспективи Інтернет–економіки враховують найвищі урядовці через ухвалення відповідних документів, в яких відзначається, що розвиток мережі Інтернет у нашій країні – справа державного значення [7].

Висновки

Головним рушійним механізмом та каталізатором змін у глобалізованому світі став розвиток інформаційно–комунікаційних технологій (ІКТ), широке застосування яких слід визнати пріоритетним напрямом суспільного розвитку. Серед інформаційно–комунікаційних технологій безперечно лідерство належить глобальній мережі Інтернет. Серед усього спектра інновацій, які стрімко проникають у банківську сферу, провідні позиції належать Інтернет–технологіям. Глобалізація спонукає банківські установи використовувати у своїй діяльності мережу Інтернет для здійснення широкого спектра банківських операцій та надання фінансових послуг. Як наслідок, спостерігається тенденція переходу від класичної філіальної моделі банку до моделі дистанційного обслуговування на базі Інтернет–банкінгу.

Список використаних джерел

1. Важинський Ф.А. Механізм регулювання інвестиційної діяльності в регіоні / Ф.А. Важинський, А.В. Ко-

лодійчук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.–техн. праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.7. – С. 138–143.

2. Важинський Ф.А. Сутність банківського іпотечного кредитування / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.–техн. праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.2. – С. 151–156.

3. Колодійчук А.В. Інформація як фактор інноваційного розвитку економіки / А.В. Колодійчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №5/1(132). – С. 58–62.

4. Колодійчук А.В. Сутність інновацій, структура та основні етапи інноваційного процесу / А.В. Колодійчук, В.М. Пісний, Ж.В. Семчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.9. – С. 191–196.

5. Копиліюк О.І. Стан банківської системи України в сучасних умовах господарювання / О.І. Копиліюк, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.11. – С. 190–196.

6. Офіційний сайт Видавничого дому «Коммерсант–Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kommersant.ua.

7. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні : Указ Президента України від 31.07.2000 р. № 928/2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/928/2000>

8. The Impact of Internet Technologies on the Forex Market [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idc.com/>

9. Wolters Kluwer Financial Services [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wolterskluwerfs.com/>

В.Д. МУСІЄНКО,

к.т.н., доцент, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана Криворізький економічний інститут

А.С. ЦЕРБАКОВА,

магістрант, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана Криворізький економічний інститут

Інноваційний розвиток національної економіки як основа формування соціально–економічного напрямку

У статті розглянуто взаємозв'язок між інноваційним розвитком національної економіки та соціально–економічними факторами розвитку національної економіки країни.

Ключові слова: національна економіка, соціально–економічні показники, інноваційний розвиток, інноваційний потенціал.

В.Д. МУСИЕНКО,
к.т.н., доцент, Київський національний економічний університет
імени Вадима Гетьмана Криворожський економічний інститут
А.С. ЦЦЕРБАКОВА,
магістрант, Київський національний економічний університет
імени Вадима Гетьмана Криворожський економічний інститут

Инновационное развитие национальной экономики как основа формирования социально–экономического направления

В статье рассмотрена взаимосвязь между инновационным развитием национальной экономики и социально–экономическими факторами развития национальной экономики страны.

Ключевые слова: национальная экономика, социально–экономические показатели, инновационное развитие, инновационный потенциал.

V. MUSIENKO,
Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman Krivoy Rog Economic Institute
SHCHERBAKOVA,
Graduate student, Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman Krivoy Rog Economic Institute

Innovative development of the national economy as the basis for the formation of the socio–economic direction

The article deals with the relationship between the innovative development of the national economy and the socio–economic factors of the development of the national economy of the country.

Keywords: national economy, socio–economic indicators, innovative development, innovative potential.

Постановка проблеми. Інноваційність є визначальною характеристикою сучасних науково–технічних, виробничих, соціально–економічних та усіх суспільних процесів. Від оволодіння інноваційними механізмами розвитку залежить доля України: чи рухатиметься вона в напрямі входження до числа розвинених країн, чи залишиться стагнуючою країною на узбіччі науково–технічного і соціального прогресу. Це пов'язано з загальними закономірностями суспільного розвитку, згідно з якими у світі відбувається перехід від переважно відтворювального до інноваційного типу розвитку.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблеми інноваційного розвитку національної економіки було досліджено в працях таких науковців: Г.О. Андрощук, О.С. Богма, О.В. Болдуєва, Е.І. Гусейнова, І.Б. Жилієв, П.Н. Завлін, І.М. Кобушко, І.В. Ховрак, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко, А.Ю. Юданов та інші. Все ж багато питань залишаються не вирішеними, зазначені науковці не розкривали тему інноваційного розвитку національної економіки у зв'язці з соціально–економічними чинниками розвитку

економіки країни, тому ця тема потребує подальшого дослідження та обґрунтування.

Метою статті є дослідження стану інноваційного розвитку національної економіки як основи формування соціально–економічного напрямку.

Виклад основного матеріалу. В останні десятиріччя проблеми формування та реалізації інноваційної політики дедалі більше привертають увагу не тільки науковців. Вплив інновацій на соціально–економічний розвиток може призвести до радикальних структурних змін в економіці та суспільстві і значно вплинути на весь ланцюжок створення вартості – від постачальників до кінцевих користувачів.

Водночас інноваційна політика залежить від різних підсистем загальної соціально–економічної системи, чії структурні характеристики та механізми управління впливають на політичні процеси і відповідні результати. Це означає, що в будь–якій державі необхідно розробити послідовний міждисциплінарний гнучкий набір політичних інструментів у сфері інновацій та пов'язаної з ними діяльності. Розвинені країни світу активно використовують інновації у конкурентній боротьбі на світових ринках.

Україна сьогодні також належить до країн, які декларують важливість інновацій для вирішення нагальних соціально–економічних проблем країни. Водночас структурно–технологічні зрушення, що відбулися в роки незалежності, значною мірою мали стихійний характер, а основні механізми зростання продовжують концентруватися в групі галузей, чия конкурентоспроможність в основному залежить від використання екстенсивних факторів виробництва і потребує відносно невисокого рівня інноваційної активності, ґрунтуючись на експорті сировинних товарів і продукції нижчих виробничих переділів, що обумовлює низьку конкурентоспроможність економіки, нееквівалентний обмін та значне відставання країни в соціально–економічному розвитку.

Перехід України до інноваційної моделі розвитку національної економічної системи є єдиним шляхом підвищення економічного та соціального благополуччя країни. Аспекти інноваційного розвитку відображені в ряді нормативно–правових документів, а саме: Законах України «Про наукову та науково–технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності», «Про інститути спільного інвестування», «Про фінансовий лізинг», «Про цінні папери та фондовий ринок», нормах Цивільного, Господарського, Митного та Податкового кодексів. Перехід до інноваційного типу розвитку відкриє не тільки великі перспективи, а й створить значні ризики для стабільності і збалансованості самого інноваційного розвитку. Тому важливо забезпечити надійність роботи всіх суспільних механізмів інноваційного розвитку, безпечність функціонування всієї соціально–економічної системи.

Актуальність проблеми, що розглядаються у представленій статті, визначається необхідністю якнайшвидшого переведення національної економіки на стадію інноваційного розвитку. Сучасна криза продемонструвала всю небезпеку і безперспективність орієнтації на експортно–сировинну модель розвитку та використання переваг, пов'язаних із відносно низькою вартістю робочої сили. Подолання наслідків кризи і перехід до стійкого зростання напряму залежить від ефективності зусиль держави та бізнесу в контексті розгортання процесів диверсифікації економіки, підвищення рівня її інноваційності та створення умов для реалізації креативних здібностей населення.

Такий шлях обумовлює необхідність істотних перетворень в інституційному середовищі ведення бізнесу в Україні, формування сприятливого інноваційного клімату, активізації досліджень і розробок, здійснення прориву у сфері використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. Україні належить подолати значне відставання за рівнем інноваційної активності підприємств порівняно з розвиненими країнами світу і, насамперед, своїми сусідами – країнами ЄС. В Україні цей показник не перевищує 20% (за даними обстежень інноваційної діяльності), тоді як середній показник по ЄС становить 44%. Не відповідають інноваційному курсу і низькі витрати на дослідження і розробки, особливо у промисловості України.

Стан інноваційної діяльності в Україні важко вважати задовільним. Незважаючи на наявність значного наукового потенціалу та досвід створення технологічно складної продукції, країна з року в рік втрачає свої позиції на ринках високотехнологічних товарів і послуг, що у сучасному світі розвиваються більш динамічно. Ідея економіки, заснованої на знаннях, рушійною силою котрої є інновації, в українському суспільстві була значною мірою дискредитована через неефективні та непослідовні дії влади й анонсування заходів, які так і не було втілено в життя. Одне з нагальних завдань полягає у тому, щоб подолати розриви з європейськими країнами: йдеться про формування взаємоузгодженої промислової, технологічної та інноваційної політики з урахуванням потреб розвитку внутрішнього і зовнішніх ринків.

Механізми реалізації інноваційної політики в Україні, як правило, потерпають через недостатню увагу державної влади саме до інноваційного напрямку розвитку. Законодавчі акти щодо підтримки інновацій у багатьох випадках мають більш низький пріоритет порівняно з деякими іншими нормативними актами держави. Це призводить до блокування інноваційних ініціатив. Такий несприятливий розвиток подій створив розрив між наукою, освітою та економікою.

В Україні функціонують інноваційні центри, науково–навчальні центри, інноваційні бізнес–інкубатори, центри інновацій і трансферу технологій, центри комерціалізації інтелектуальної власності, регіональні центри науки, інновацій та інформатизації, інноваційно–технологічні кластери, консалтингові фірми, венчурні фонди.

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Аналіз світового досвіду свідчить, що найбільш популярними організаційними заходами ефективного впровадження у господарську практику результатів інноваційної діяльності є створення й ефективне функціонування за державної підтримки мережі технологічних (наукових) парків та інноваційних (технологічних) бізнес-інкубаторів. Був розроблений прогноз кількості технопарків на період 2012–2018 рр. при збереженні існуючих загальних тенденцій їх діяльності, який засвідчив про зменшення технопарків в Україні в майбутній перспективі [1, 2].

Інвестиційна активність комерційних банків в Україні в цілому низька, особливо стосовно інноваційних проектів. В українському законодавстві взагалі не задекларовано такий тип банківської установи, як інвестиційний банк. Тобто спеціалізовані банки, діяльність яких спрямована на фінансове забезпечення інноваційної діяльності, в Україні не представлені як повноцінний сегмент фінансового ринку. Класичної банківської установи, що спеціалізувалася б на підтримці процесів інноваційного розвитку економіки, так і не було створено, хоча фахівцями Інституту економіки та прогнозування НАН України надавалися відповідні пропозиції в органи влади і управлінські структури.

Венчурний капітал в Україні розвинений слабо, жоден з венчурних фондів не інвестує у розвиток технологій шостого технологічного укладу. Вітчизняне законодавство не приділяє достатньої

уваги венчурному капіталу, законопроект «Про основні засади формування та регулювання ринку венчурного капіталу в Україні» на сьогодні остаточно не розроблено, робота з заснування національної венчурної компанії призупинена [3].

Інноваційні процеси в економіці не набули вагомих масштабів, кількість підприємств, що впроваджують інновації, зменшується з кожним роком і становить зараз 12–14%, що менше в 3–4 рази, ніж в інноваційно-розвинутих економіках. Наукоємність промислового виробництва знаходиться на рівні 0,3%, що на порядок менше від світового рівня. При цьому майже третина коштів, що витрачаються на інноваційну діяльність припадає на закупівлю обладнання, в той час як на придбання прав на нову інтелектуальну власність або на проведення НДДКР витрати на порядок менші. Майже половина з інноваційних підприємств взагалі не фінансують проведення наукових досліджень в інтересах свого виробництва.

Аналіз таблиці 1 показав, що інноваційна активність суб'єктів національної економіки по рокам розподілена не рівномірно, що говорить про циклічний розвиток інноваційних процесів, які дуже чутливі до негативних економічних явищ, що відбуваються в економіці країни (зокрема криза 2008–2009 рр.).

Низький рівень наукоємності вітчизняного виробництва визначається не тільки дефіцитом грошей або браком стимулів і пільг. Фонда-

Таблиця 1. Інноваційна активність суб'єктів національної економіки

Показники		Роки						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ВВП, млрд. грн.		1083	1317	1409	1455	1567	1979	2383
Обсяг реалізованої інноваційної продукції	млрд. грн.	33,7	42,4	36,2	35,8	25,6	23,1	–
	в % до загального обсягу	3,8	3,8	3,3	3,3	2,5	1,4	–
Обсяг реалізованої інноваційної продукції за межі України	млрд. грн.	13,7	12,6	13,3	16	7	10,8	–
	в % до загального обсягу	40,7	29,8	36,9	44,8	29,1	37,4	–
Кількість інноваційно-активних підприємств	Одиниць	1462	1679	1758	1715	1609	824	834
	в % до загальної кількості	13,8	16,2	17,4	16,8	16,1	17,3	18,9
Кількість підприємств, що впроваджували інновації	Одиниць	1217	1327	1371	1312	1208	723	735
	в % до загальної кількості	11,5	12,8	13,6	12,9	12,1	15,2	16,6
Освоєно виробництво інноваційних видів продукції	найменувань	2408	3238	3403	3138	3661	3136	4139
	з них нових видів техніки	663	897	942	809	1314	966	1305
Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності	млрд. грн.	8	14,3	11,5	9,5	7,7	13,8	23,2

Джерело: розроблено за даними [4]

ментальне значення має структура економіки. В українській економіці домінують низько технологічні галузі виробництва, які природно відносяться до мало наукоємних галузей: добувна і паливна – 0,8–1%; харчова, легка промисловість, агропромисловість – 1,2%. У цілому в Україні домінує відтворення виробництва 3–го технологічного укладу (гірнична металургія, залізничний транспорт, багатотоннажна неорганічна хімія та ін.). Відповідно майже 95% вітчизняної продукції належить до виробництв 3–го та 4–го технологічних укладів. Зростання ВВП за рахунок введення нових технологій в Україні оцінюється всього в 0,7–1% [5].

Якщо ж відобразити графічно кількість інноваційно–активних підприємств та кількість підприємств, що впроваджували інновації з даних таблиці 1 протягом 2010–2016 рр., то спостерігається негативна тенденція до зменшення цих показників, які прямо пропорційно впливають на розвиток інноваційної активності держави та, зокрема, залежать від розвинутості національної економіки взагалі (рис. 1).

З метою вирішення проблемних питань, що стоять перед Україною в напрямі інноваційного розвитку економіки, необхідно визначити галузі–драйвери, які могли б швидко інтегруватися в сучасний глобальний світ. З одного боку, це буде підвищувати національну конкурентоспроможність, а з іншого боку, дасть можливість отримувати нові технології і ноу–хау, що дозволить значно підвищити продуктивність праці. Серед галузей–драйверів можна виокремити такі, які вже

мають потенціал до зростання ВВП. Це сільське господарство, харчова промисловість, допоміжне сільському господарству (сільськогосподарське машинобудування, хімія та будівництво) [6].

Аналіз стану інноваційної діяльності потребує спеціального аналітичного дослідження, яке передбачає визначення індикаторів інноваційної діяльності для аналізу, проведення самого аналізу та виявлення основних трендів розвитку. Викликає значний інтерес вивчення досвіду країн світу щодо моніторингу індикаторів інновацій, оскільки цей процес дуже динамічний і перебуває під впливом нових тенденцій розвитку: глобалізації, формування економіки знань, відкритих інновацій.

Одним із найбільш широко вживаних індексів інновацій є Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index – GII), розроблений в співробітництві фахівцями швейцарської бізнес–школи (Business School for the World – INSEAD), Всесвітньої організації інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization – WIPO), Корнельським університетом (Cornell University). У ньому розглядається 81 показник розвитку інновацій в найширшому їх розумінні – від стану інфраструктури до ситуації в політичному середовищі, бізнесі та освіті.

Найвищий інноваційний індекс визначено за Швейцарією. За нею йдуть Швеція, Голландія, США і Великобританія. У розділ «Лідери інновацій» за регіонами (серед країн з рівнем доходу нижче середнього) потрапили три країни: В'єтнам, Україна і Монголія. Україна зайняла 50–е місце з 127 країн світу, піднявшись на

Рисунок 1. Динаміка кількості інноваційно–активних та підприємств, що впроваджували інновації

Джерело: розроблено за даними [4]

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

шість рядків в порівнянні з 2016 роком. Сусідами України по рейтингу є такі країни, як Чорногорія, Катар, Таїланд і Монголія.

Сильними для України індикаторами є «Коефіцієнт ефективності інновацій» (11), «Людський капітал і дослідження» (41), «Освіта» (30), співвідношення студент–вчитель (2). За індексом «Знання та технологічні результати» Україна займає 32 місце, показниками «Створення знань» –16, «Патенти» –18, «Патентні заявки РСТ» –37, «Корисні моделі» –1 [7].

Окрім глобального індексу інновацій існує також рейтинг країн за Індексом інноваційної ефективності, який розраховується шляхом рейтингування відношення Інноваційного вихідного індексу до Інноваційного вхідного індексу.

Індекс інноваційної ефективності характеризує створення сприятливих умов для інноваційної результативності. За цим показником у 2017 р. Україна на 11 місці, що на одну позицію вище, ніж у 2016 р. Це свідчить про зростання ефективності інноваційної діяльності в країні.

З аналізу BOIB World Intellectual Property Report Breakthrough Innovation and Economic Growth [8] можна зробити висновок, що Україна входить до 20 країн–лідерів за кількістю патентів у сфері революційних технологічних інновацій: 3–D друку (11 місце) і робототехніки (17 місце).

Найбільш слабкими показниками для України є: «Політичне середовище» (122), «Політична стабільність та безпека» (124), «Інститути» (101); «Інфраструктура» (90); «Стан розробки кластерів» (114) «Створення ІКТ та бізнес–моделі»

(112). Щодо останнього показника, то тут також виникає питання. Адже за підрахунками аудиторської компанії – Pricewaterhouse Coopers, Україна входить до топ–20 найбільших експортерів ІТ–послуг в світі. Понад 70% експорту ІТ–послуг України становить розробка програмного забезпечення на замовлення.

Також постає питання визначення інноваційності національної економіки на основі використання показників інфляції та безробіття. Ці показники здаються не зв'язаними з інноваціями, але в реаліях вони досить інформативні саме в зазначеному контексті. Це пояснюється тим, що чим інноваційніша економіка, тим більший випуск продукції, що збільшує пропозицію і пригнічує інфляцію. З іншого боку, чим більш інноваційніша економіка, тим більше потрібно виробничих потужностей для нарощування випуску корисної продукції. Це також повинно викликати зниження безробіття і посилення урбанізації. Рівень безробітного населення у віці 15–70 років в Україні протягом 2010–2016 рр. зображено на рис. 2.

Також потрібно звернути увагу на двоїсту природу цих же процесів, що викликаються інноваціями. По–перше, поява інновації повинна викликати зростання цін саме на інноваційну продукцію: справжня інновація, будучи надзвичайно корисною і привабливою, одночасно є і молодю монополією. По–друге, саме інноваційні процеси викликають руйнування застарілих виробництв і, відповідно, витіснення працівників – зростання безробіття. З цього випливає, що ці процеси (інфляція і безробіття), не будучи підтри–

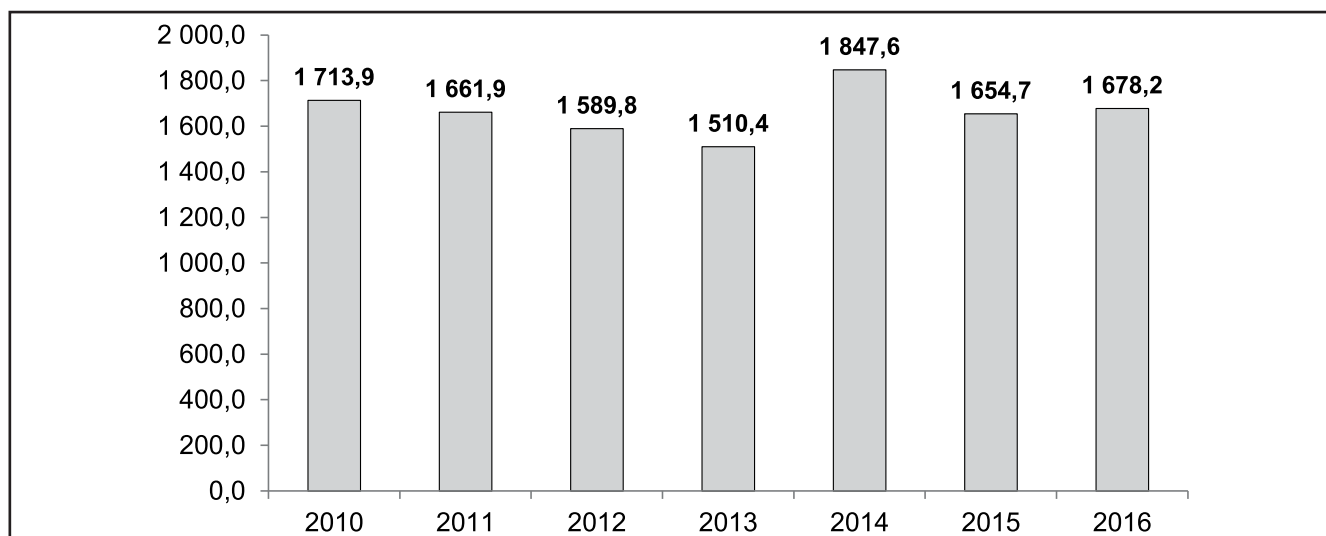

Рисунок 2. Безробітне населення (за методологією МОП) у 2010–2016 рр. (тис. осіб)

Джерело: розроблено за даними [4]

мані інновацією, не можуть самостійно врівноважити одне одного.

При низькому рівні інноваційності економіки можна впевнено прогнозувати високі процентні ставки, які слід трактувати як реакцію економіки на відсутність інновацій. При високому рівні інноваційності, навпаки, економіка буде сигналізувати низьким рівнем інфляції з одночасним низьким рівнем процентних ставок. Інфляцію буде зменшувати пропозиція ефективних (інноваційних) товарів, завдяки чому монетарну політику можна буде послабити до низьких значень ставок відсотка, без ризику зростання інфляції і безробіття.

Висновки

Отже, Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні новації у вигляді ідей, наукових розробок, патентів, однак при цьому вона має слабкий механізм впровадження їх у сферу економічної діяльності. У зв'язку з цим, у першу чергу, необхідно розробити дієвий механізм впровадження результатів інноваційної діяльності та створити ефективне інституціональне середовище, яке забезпечить підвищення рівня життя населення та покращення економічного становища в країні. Тобто, безальтернативною для України є переорієнтація на високотехнологічний шлях подальшого інноваційного розвитку економіки.

Список використаних джерел

1. Мусієнко В.Д. Діяльність технопарків – запорука ефективності розвитку інноваційних процесів / В.Д. Мусієнко, Н.А. Молозіна, Е.В. Терлецький //

Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 6. – С. 82–86.

2. Мусієнко В.Д. Перспективи впровадження бізнес–інкубатора як одного з найефективніших організаційних структур виконання етапів інноваційного процесу / В.Д. Мусієнко, Н.А. Молозіна, А.Ю. Шахно // В зб. наукових праць: «Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ», Кривий Ріг, КЕІ ДВНЗ КНЕУ, 2009. – №1 (17). – С. 13–18.

3. Мусієнко В.Д. Венчурний капітал – перспективне джерело фінансування інноваційної діяльності в Україні / В.Д. Мусієнко, К.О. Заставна // Актуальні проблеми і прогресивні напрямки управління економічним розвитком вітчизняних підприємств: всеукр. наук–практ. конф., 21–22 травня 2009 р.: тези доп. Кривий Ріг: КЕІ КНЕУ, 2009. – Том 1. – С. 363–365.

4. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Г.О. Андрощук, І.Б. Жилиєв, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко. – К: Парламентське вид–во, 2009. – 632 с.

6. Ключові основи активізації інноваційного розвитку України / О.М. Вільчинський // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 6. – С. 75–77.

7. Global Innovation Index 2017 Innovation Feeding the World Author(s): Cornell University, INSEAD, WIPO | Publication year: 2017 [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf.

8. World Intellectual Property Report Breakthrough Innovation and Economic Growth [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_944_2015.pdf.